

Spis treści

Wprowadzenie	9
 Rozdział 1	
Podstawy teoretyczne funkcjonowania handlu emisjami	13
1.1. Teoria zbywalnych uprawnień do emisji.....	14
1.2. Miejsce handlu emisjami wśród ekonomicznych instrumentów ochrony środowiska	16
1.3. Rodzaje rynków i formy organizacji handlu zbywalnymi uprawnieniami do emisji	22
1.4. Handel emisjami jako instrument ograniczania kosztów użytkowania środowiska	27
 Rozdział 2	
Podstawy formalno-prawne funkcjonowania handlu emisjami	31
2.1. Zmiany klimatu i ich skutki jako problem globalny	31
2.2. Początki i rozwój globalnych działań na rzecz ochrony klimatu	40
2.3. Globalne zobowiązania na rzecz ochrony klimatu jako podstawa międzynarodowego handlu emisjami	44
2.3.1. Uwarunkowania oraz skutki podpisania i wejścia w życie Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu	44
2.3.2. Uwarunkowania oraz skutki przyjęcia i wejścia w życie Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu	52
2.4. Dokumenty i akty prawne Unii Europejskiej w zakresie ochrony klimatu oraz handlu emisjami	77
2.4.1. Początki i rozwój działań Unii Europejskiej na rzecz ochrony klimatu i wprowadzenia handlu emisjami	77
2.4.2. Programy i strategie Unii Europejskiej a ochrona klimatu i handel emisjami.....	80
2.4.3. Akty prawne Unii Europejskiej na rzecz ochrony klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem regulacji obejmujących funkcjonowanie handlu emisjami	89
2.4.3.1. Podstawowe akty prawne w zakresie realizacji postanowień Konwencji Klimatycznej i Protokołu z Kioto oraz funkcjonowania handlu emisjami	89

2.4.3.2. Akty prawne wspomagające realizację postanowień Konwencji Klimatycznej i Protokołu z Kioto	96
2.4.3.3. Pakiet energetyczno-klimatyczny	99
2.5. Krajowe dokumenty w zakresie ochrony klimatu oraz akty prawne regulujące funkcjonowanie handlu emisjami	107
2.5.1. Krajowe dokumenty w zakresie ochrony klimatu.....	107
2.5.2. Krajowe akty prawne regulujące funkcjonowanie handlu emisjami	116

Rozdział 3

Międzynarodowy handel emisjami oparty na ustaleniach Protokołu z Kioto ...	127
3.1. Istota funkcjonowania międzynarodowego handlu emisjami.....	127
3.2. Rodzaje transakcji z wykorzystaniem jednostek Kioto.....	133
3.3. System zielonych inwestycji.....	139

Rozdział 4

Ogólna charakterystyka systemów handlu emisjami gazów cieplarnianych na świecie	149
4.1. Amerykańskie systemy handlu emisjami	149
4.1.1. Regional Greenhouse Gas Initiative – RGGI	151
4.1.2. Western Climate Initiative – WCI	155
4.1.3. Midwestern Greenhouse Gas Reduction Accord – MGGRA.....	160
4.2. Handel emisjami w Australii	162
4.3. Handel emisjami w Nowej Zelandii.....	164
4.4. Handel emisjami w Japonii.....	166
4.5. Międzynarodowe inicjatywy wspierające rozwój systemów handlu emisjami na świecie	171

Rozdział 5

Unijny system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych	177
5.1. Ogólne ramy funkcjonowania systemu	178
5.1.1. Zakres geograficzny systemu.....	179
5.1.2. Gazy cieplarniane objęte systemem oraz wielkość ich emisji w UE.....	180
5.1.3. Okresy handlu uprawnieniami do emisji	182
5.1.4. Podstawowe zasady funkcjonowania systemu	185
5.1.5. Uczestnicy systemu	187
5.1.6. Działania objęte systemem	200
5.1.7. Charakterystyka uprawnień do emisji.....	203
5.1.8. Typy i rodzaje transakcji na rynku handlu uprawnieniami do emisji..	207

5.1.9. Uczestnictwo w systemie z punktu widzenia operatorów	215
5.1.10 Krajowe plany rozdziału uprawnień.....	219
5.1.11 Kary	228
5.2. Monitorowanie i weryfikacja emisji gazów cieplarnianych	228
5.3. Rejestrowanie uprawnień	235
5.4. Planowane zmiany w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji od 2013 roku.....	240
5.4.1. Włączenie dodatkowych działań i sektorów	240
5.4.2. Włączenie dodatkowych gazów cieplarnianych.....	245
5.4.3. Zmiany dotyczące limitu uprawnień.....	245
5.4.4. Zmiany w zakresie liczby uprawnień.....	247
5.4.5. Zmiany w zakresie alokacji uprawnień.....	247
5.4.6. Pozostałe zmiany.....	251

Rozdział 6

Najważniejsze techniczne aspekty organizacji procesu aukcji

uprawnień do emisji w EU ETS.....	255
6.1. Teoretyczne podstawy organizacji procesu aukcji uprawnień....	255
6.2. Aukcje uprawnień do emisji w pierwszym okresie rozliczeniowym	260
6.3. Aukcje uprawnień do emisji w drugim okresie rozliczeniowym.....	263
6.4. Aukcje uprawnień do emisji w trzecim okresie rozliczeniowym.....	272
6.4.1. Produkty sprzedawane na aukcji	275
6.4.2. Format i rozmiar aukcji	276
6.4.3. Dostęp do aukcji.....	278
6.4.4. Model aukcji	279
6.4.5. Liczba uprawnień sprzedawanych na aukcji w danym roku	282
6.4.6. Kalendarz aukcji.....	284
6.4.7. Licytator aukcji i jego funkcje.....	286
6.4.8. Monitorujący aukcję i jego funkcje	287
6.4.9. Zabezpieczenie	288
6.4.10. Zasady ogłaszania wyników aukcji i wnoszenia płatności za zakupione uprawnienia.....	289
6.4.11. Warunki dostawy wylicytowanych uprawnień	290
6.4.12. Opłaty i koszty organizacji procesu aukcji	290
6.4.13. Nadzór nad aukcjami	291

Rozdział 7

Wybrane elementy systemu handlu uprawnieniami do emisji w Polsce.....

7.1. System zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji w Polsce	295
7.2. Ogólne uwarunkowania i założenia systemu handlu uprawnieniami do emisji w Polsce	302

7.3. Krajowy plan rozdziału uprawnień	305
7.3.1. Krajowy plan rozdziału uprawnień na lata 2005-2007	307
7.3.2. Krajowy plan rozdziału uprawnień na lata 2008-2012	312
7.4. Przyznawanie i wykorzystywanie uprawnień do emisji oraz zasady uzyskiwania zezwoleń	319
7.4.1. Przyznawanie i wykorzystywanie uprawnień	319
7.4.2. Zasady uzyskiwania zezwoleń	323
7.5. Monitorowanie i raportowanie wielkości emisji, rozliczanie uprawnień do emisji oraz kary pieniężne.....	325
7.5.1. Monitorowanie i raportowanie wielkości emisji CO ₂	325
7.5.2. Weryfikacja i rozliczanie emisji CO ₂	342
7.5.3. Kary pieniężne	343
7.6. Uczestnictwo w handlu uprawnieniami do emisji jako uwarunkowanie działalności biznesowej prowadzących instalacje objęte systemem	344
7.7. Aspekty rachunkowe i podatkowe handlu emisjami.....	353
7.7.1. Księgowe ujęcie uprawnień do emisji CO ₂	353
7.7.2. Aspekty podatkowe handlu emisjami.....	362
7.8. Planowane zmiany w funkcjonowaniu systemu handlu emisjami w Polsce	366
7.8.1. Planowane zmiany w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych	367
7.8.1.1. Ogólne uwarunkowania i założenia projektowanej ustawy....	367
7.8.1.2. Administrowanie systemem.....	371
7.8.1.3. Rozdział uprawnień do emisji	372
7.8.1.4. Przyznawanie uprawnień do emisji dla operatorów staków powietrznych i prowadzących instalacje.....	374
7.8.1.5. Aukcje uprawnień do emisji	377
7.8.1.6. Zezwolenia	377
7.8.1.7. Szczególne zasady wydawania zezwoleń podmiotom podejmującym realizację instalacji	378
7.8.1.8. Monitorowanie i rozliczanie wielkości emisji	379
7.8.1.9. Grupa instalacji	381
7.8.1.10. Wykorzystanie jednostek poświadczonych redukcji emisji i jednostek redukcji emisji	381
7.8.1.11. Kary pieniężne	381
7.8.2. System bilansowania i rozliczania wielkości emisji dwutlenku siarki (SO ₂) i tlenków azotu (NO _x) dla dużych źródeł spalania	382

Rozdział 8

Praktyczne aspekty funkcjonowania handlu uprawnieniami do emisji CO₂ w przedsiębiorstwach w Polsce – wyniki badań ankietowych	389
8.1. Sposób przydzielenia odpowiedzialności w przedsiębiorstwie za zadania związane z uczestnictwem w systemie.....	392
8.2. Liczba przyznawanych uprawnień do emisji CO ₂ a rzeczywiste potrzeby przedsiębiorstw	393
8.3. Preferowane formy sprzedaży i zakupu uprawnień do emisji CO ₂ oraz zainteresowanie innymi formami wykorzystania jednostek EUA, ERU oraz CER.....	394
8.4. Problemy związane z udziałem w systemie handlu uprawnieniami do emisji CO ₂ z punktu widzenia przedsiębiorstw	397
8.5. Wpływ handlu uprawnieniami do emisji CO ₂ na zmiany w przedsiębiorstwach.....	399

Rozdział 9

Rynkowe mechanizmy wspomagające osiągnięcie celów redukcyjnych emisji gazów cieplarnianych	403
9.1. Mechanizm czystego rozwoju	404
9.1.1. Organy i instytucje związane z realizacją projektów CDM	406
9.1.2. Procedura realizacji projektów CDM	410
9.1.3. Rodzaje przedsięwzięć realizowanych jako projekty CDM	417
9.1.4. Dotychczasowe doświadczenia w realizacji projektów CDM	419
9.2. Mechanizm wspólnych wdrożeń	422
9.2.1. Organy i instytucje związane z realizacją projektów JI	424
9.2.2. Procedury realizacji projektów JI	429
9.2.2.1. Procedura realizacji projektów JI w ramach ścieżki pierwszej	431
9.2.2.2. Procedura realizacji projektów JI w ramach ścieżki drugiej	438
9.2.2.3. Procedura realizacji projektów JI poza granicami kraju	440
9.2.3. Rodzaje przedsięwzięć realizowanych jako projekty JI	440
9.2.4. Dotychczasowe doświadczenia w realizacji projektów JI	444
9.3. Powiązanie mechanizmów elastycznych z unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji	446
9.4. Mechanizm offsetowy poza Protokołem z Kioto	450
Bibliografia.....	463
Akty prawne.....	471
Strony internetowe	476

Książka przedstawia handel emisjami jako jeden z kluczowych instrumentów ochrony środowiska. Autorzy proponują interesujące teoretyczno-empiryczne studium zastosowania mechanizmu rynkowego w skali globalnej, regionalnej (unijnej) i krajowej, wykorzystywanego w przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym.

Dobór omawianych zagadnień został ukierunkowany tak, aby przedstawiane informacje Czytelnik mógł zastosować w praktyce działalności gospodarczej. W książce szczegółowo omówiono m.in.:

- ✓ teoretyczne i prawne podstawy funkcjonowania handlu emisjami,
- ✓ założenia międzynarodowego handlu emisjami,
- ✓ wybrane systemy i inicjatywy handlu emisjami na świecie,
- ✓ unijny system handlu uprawnieniami do emisji,
- ✓ najważniejsze elementy systemu handlu uprawnieniami do emisji w Polsce z punktu widzenia ich wpływu na działalność przedsiębiorstw,
- ✓ praktyczne aspekty funkcjonowania handlu emisjami wynikające z badań przeprowadzonych w przedsiębiorstwach uczestniczących w systemie handlu uprawnieniami do emisji w Polsce,
- ✓ rynkowe mechanizmy wspomagające osiągnięcie celów redukcyjnych emisji gazów cieplarnianych.

Kompleksowe ujęcie w publikacji najbardziej aktualnych zagadnień, pozwala zarekomendować ją praktykom – przedstawicielom przedsiębiorstw objętych obecnie i w przyszłości handlem emisjami, wykładowcom oraz studentom kierunków ekonomicznych, prawniczych i technicznych, a także szerokiemu gronu pozostałych interesariuszy systemu handlu emisjami.